

21.04.2015

Бракът в ромските общности

A poster for a fashion show by Galinel. It features a woman in a black dress and lists event details. The text includes the brand name 'Galinel', the website 'www.galinel.com', the event title 'Ревю – спектакъл ЦИГАНСКА ГВАТБА', the location 'Пловдив, Античен театър', the date '22 май, Вторник', and the time 'начален час – 20.00'. It also mentions a 'Fashion Party 22.00 часа в Planet Club' and a 'Продажба на покани' at the 'Фирмен магазин ГАЛИНЕА'. Logos for sponsors like 'FIRST INVESTMENT BANK' and 'BIO-MARKET' are present. At the bottom, it lists 'МАРИЦА', 'COOL', 'ПЛОДИЦА', 'ИТАЛИЯ', and 'Fashion by moda.bg'.

Видове брак според легитимацията им пред общността

- **Бабá хак** – срамен ислямски обичай?

“Демир Юсеинов от Карабунар, Пазарджишко, продаде дъщеря си Неджибе на сина на Елиен Асанов Еминов от Пазарджик за 200 лв., 1 овен, 5 чифта обувки, 30 кг. вино, 5 кг. ракия, 10 кг. ориз, а отделно 1 кош дрехи за майката и за бащата;

Ахмед Жилев Ахмедов от Пазарджик, продаде дъщеря си Фатиме на сина на Мехмед Асанов за 71 лв.;

Ахмед Февзи от Пазарджик продаде дъщеря си за 90 лв. и 3 чифта обувки в с. Ивайло”

в-к “Нов път/Нево дром” № 4/1963: 2

...или *jus primae noctis*? (право на първата нощ)

Droit du seigneur (право на господаря)

- **Откуп за булката**

Обичаят откуп за булката е заплащане, давано като компенсация на семейството на момичето за нейната загуба, когато напуска дома си. Понеже в групите с патриархална социална организация жената принадлежи на рода на баща си, компенсацията трябва да бъде платена на този род. Една от главните функции на плащането при женитба е да определи социалното положение на децата от брака. Целта на заплащането е да гарантира патрилинеарността, тоест да постави децата категорично в семейството и групата на бащата по отношение на всички социални въпроси, независимо от съдбата на брака (*Радклиф-Браун А. 1997: 34-39*).

- **Coemptio**

Брак, носещ белезите на търговска сделка, при който девойката преминава от властта на баща си под властта на *pater familias* в семейството на съпруга си

- **Асура**

Годеникът дава за невестата откуп колкото може

Видове брак според легитимацията им пред общността

При хорахане и даскане: “Бабá хак”

При калдерашите: „даро” и „капаро”
Суримпе/сурисайло (бракът)

При “тракийските калайджии”: „канабаба”

Годишни срещи:

- **Успение богородично (28 август) – Бачковски манастир**
- **Тодоровден – Стара Загора**
- **Цветница – Нова Загора**
- **Петровден (12 юли) – Пловдив**

Седмични срещи:

- **Понеделник – Пловдив**
- **Четвъртък – Ямбол**
- **Събота – Стара Загора**

Краденето на булка

- Приставане, отвличане на момиче или симулативна кражба?
- Съгласие или изнасилване?

Usus и легитимация на брака:

„ч'айпе" (моминство),

„шей баре рат" (моминска кръв),

„чшаяке лулуди" (моминско цвете).

„Арли” (годеж) и „погодия”/”погожба”

- Ромските повратки – „башалякерен” (прогласяване) и „варакла-денел-пес” („влиза се позлатен”)
- Гудли т’ари – блага ракия
- Нишан и чеиз. Къзлък (ч’айпе)

Гражданският брак (към 1 март 2001)

юридически брачен статус

Статус	Брой	%
неженен/неомъжена	231223	63.21
женен/омъжена	113196	30.95
вдовец/вдовица	15010	4.10
разведен/разведена	6328	1.73
Непоказано	40	0.01
Общо	365797	100.00

фактически брачен статус

Статус	Брой	%
Не в брак	197137	53.89
Граждански брак	109257	29.87
Съжителство	59403	16.24
Общо	365797	100.00

Извадково изследване: “като семейство с партньор” 39.7%

Брачна възраст (към 2001)

- Женската брачна възраст е по-ниска от мъжката
 $\approx 5\text{‰}$ от жените под 15 г. и $\approx 0,4\text{‰}$ от мъжете под 15 г.
- Високо ниво на серийната моногамия в ранните възрасти
- Високо ниво на юридически бракове в средните възрасти

Жени 25-39 г. $\approx 86\text{-}87\%$ имат граждански брак

Мъже 30-49 г. $\approx 90\text{-}91\%$ имат граждански брак

**Представително изследване за обособените жилищни зони
с преобладаващо ромско население.**

595 домакинства, 2746 лица

Период на теренна работа: 15 април – 5 май 2010 г.

Лицата над 10 г.

74,1% имат партньор, с когото живеят заедно

53.4% от тях имат граждански брак

**средната възраст за начало на съжителство без брак е
18 г. и 4 месеца**

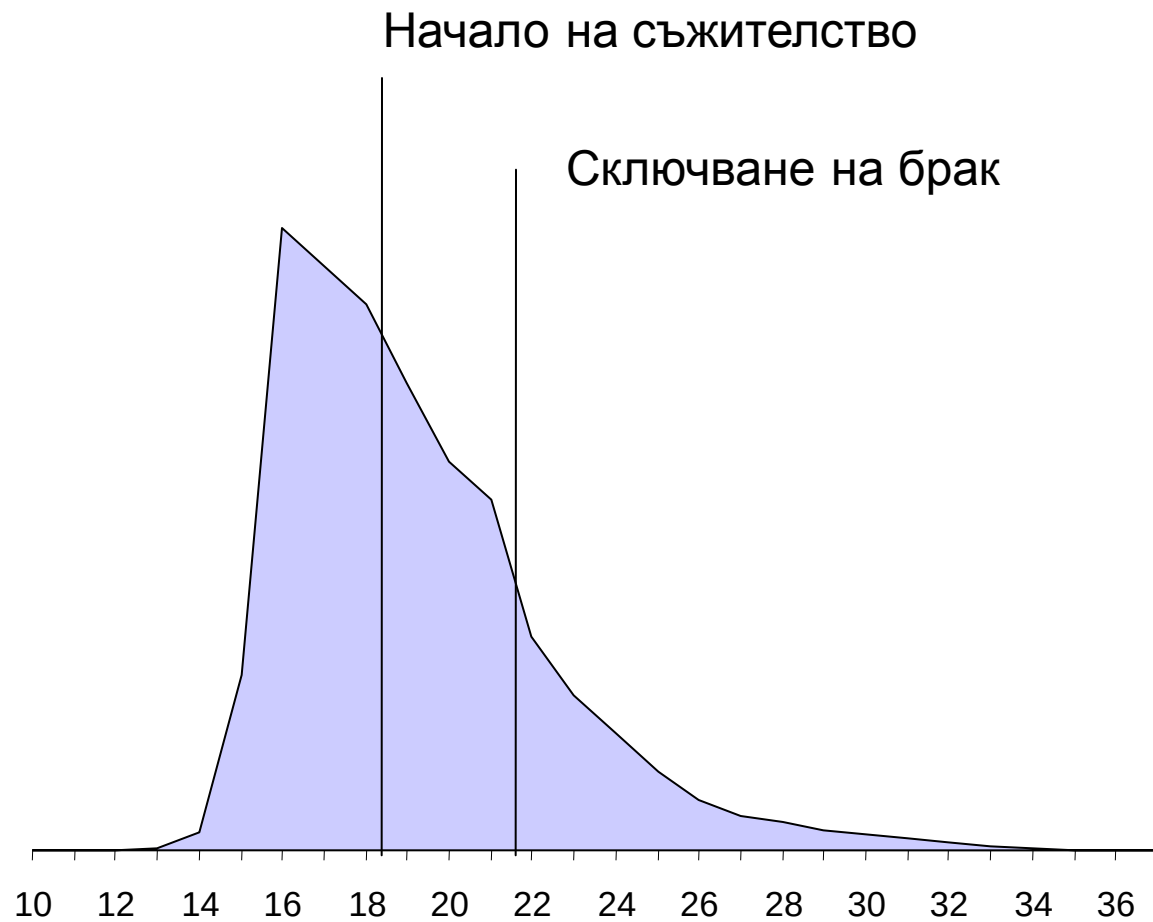
най-често посочваната възраст за начало на съжителство без брак е 16 г.

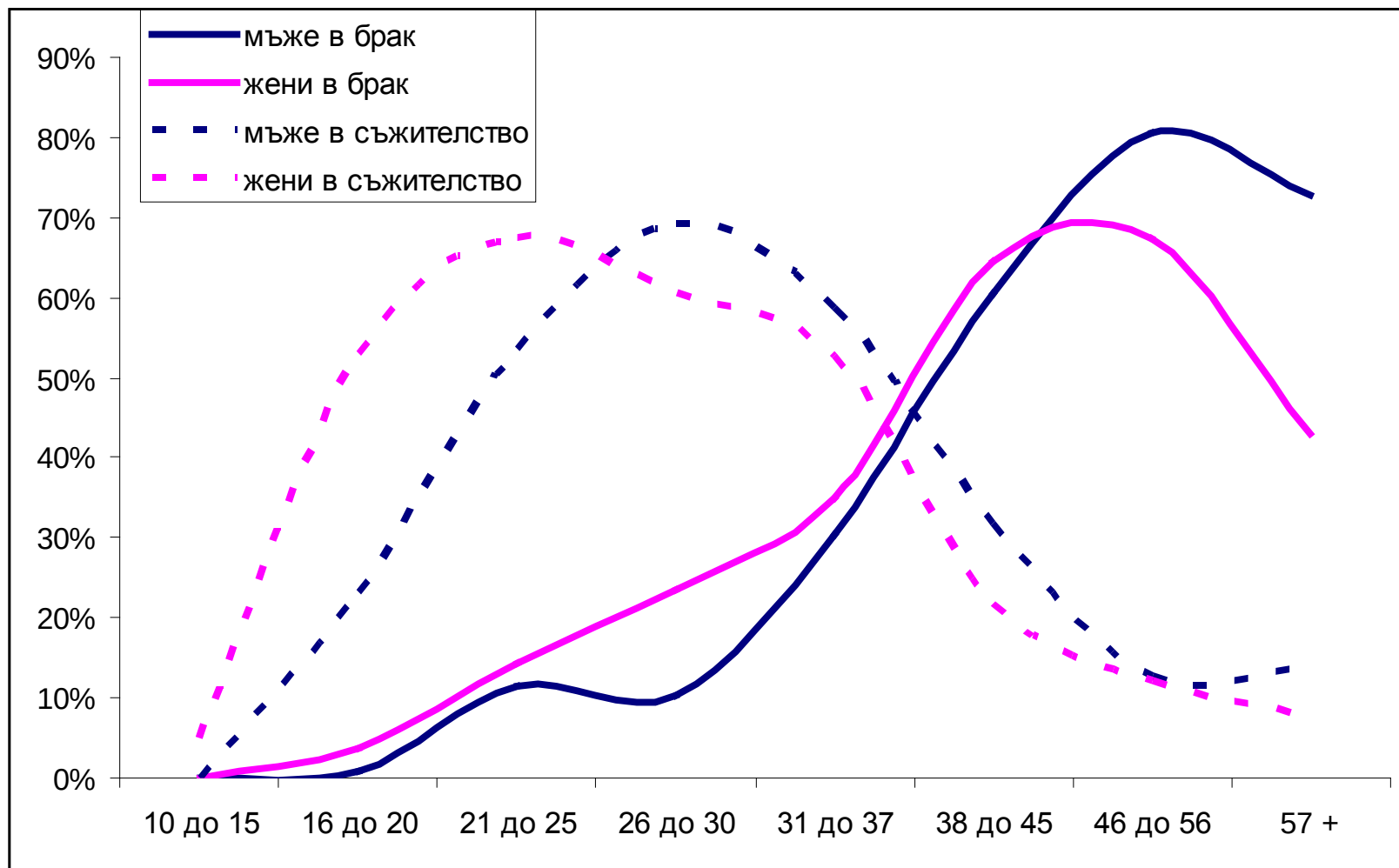
Дялове на съжителството с партньор като семейство:

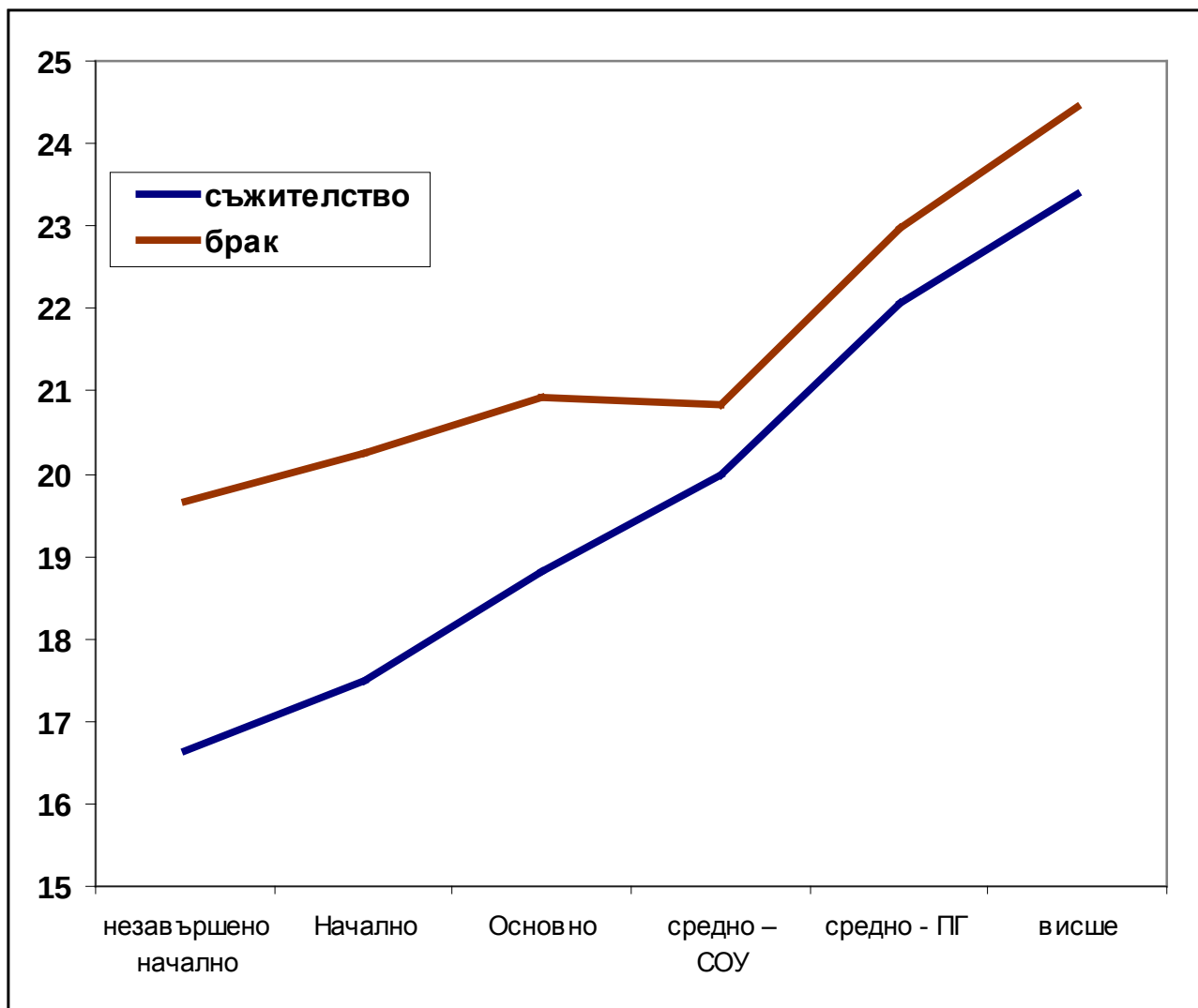
на 16 г. → 20%

на 18 г. → 50%

на 21 г. → 80%

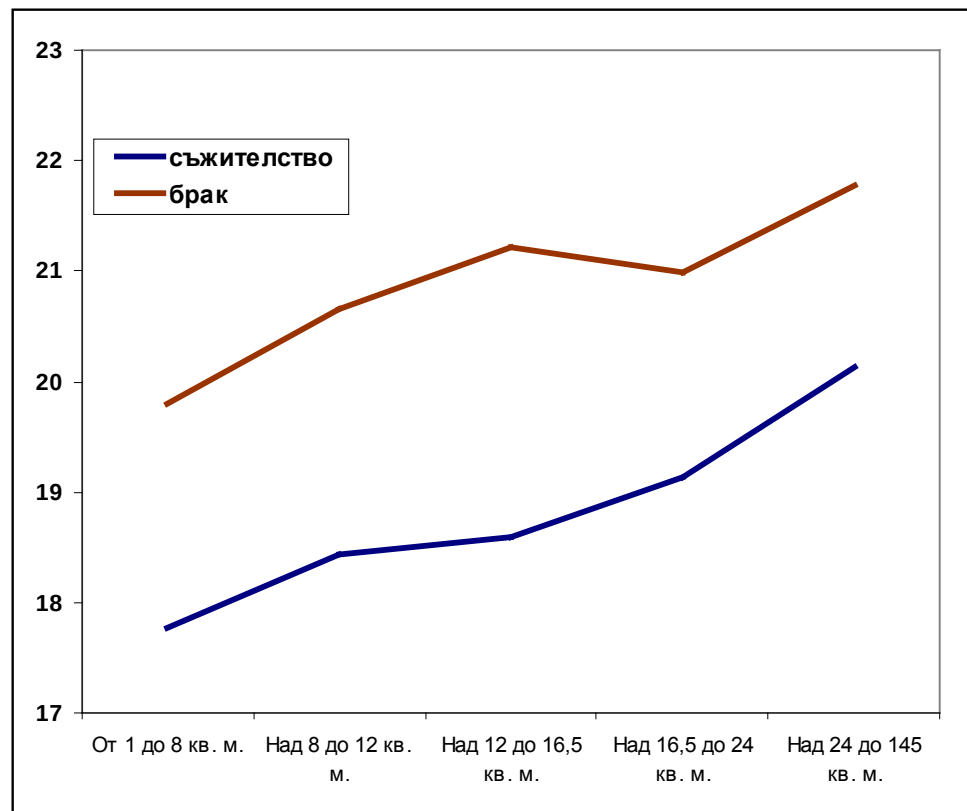
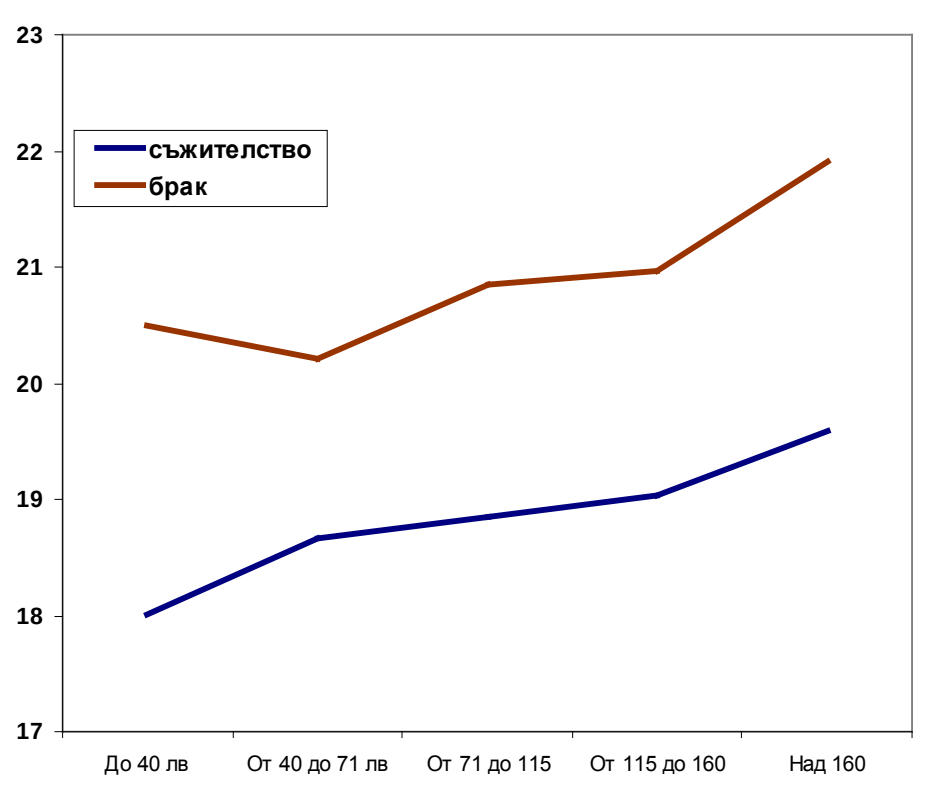

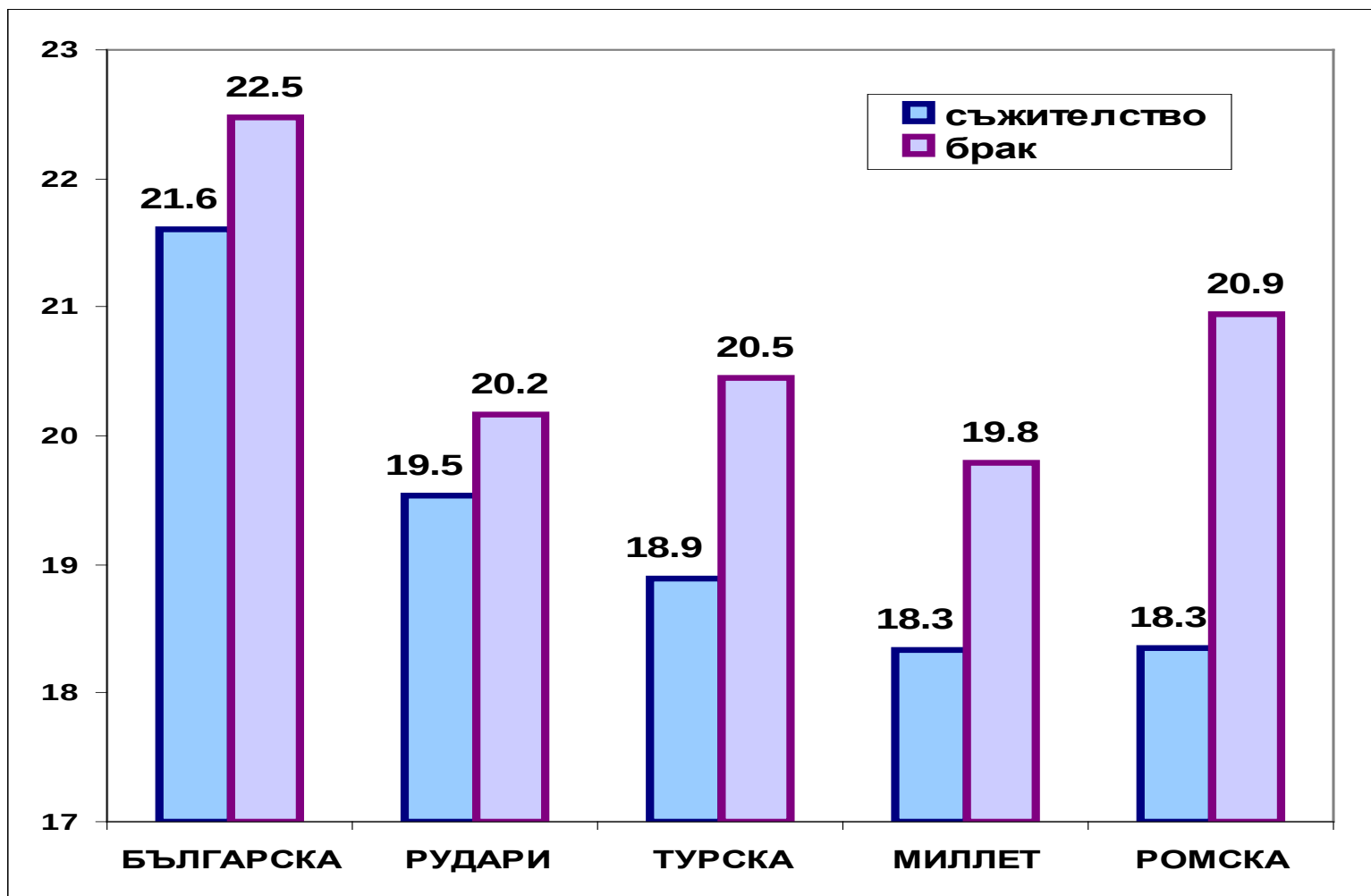

< начално = 17 г.
мода: 16 г.

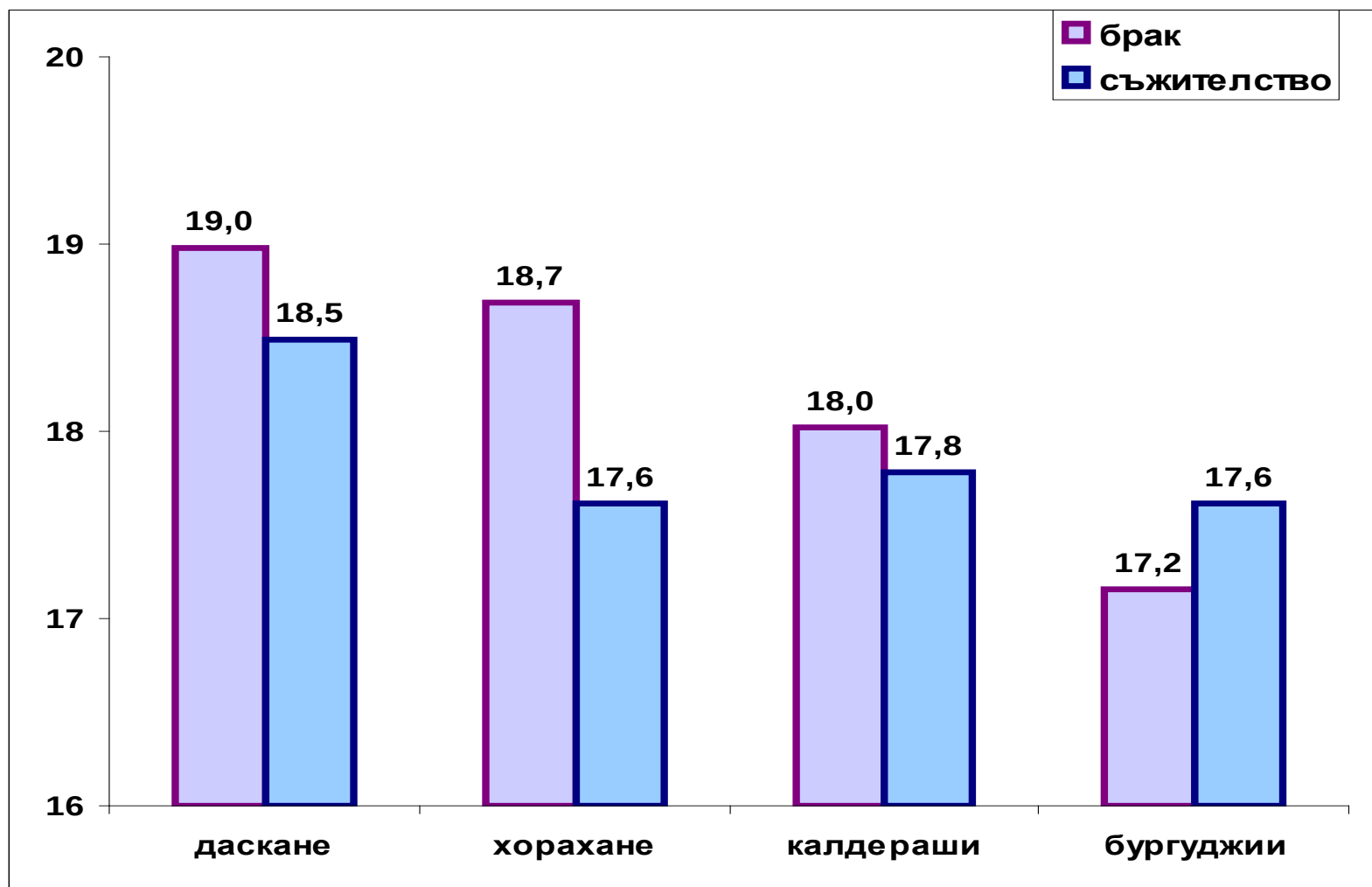
висше = 23 г.
мода: 28 г.

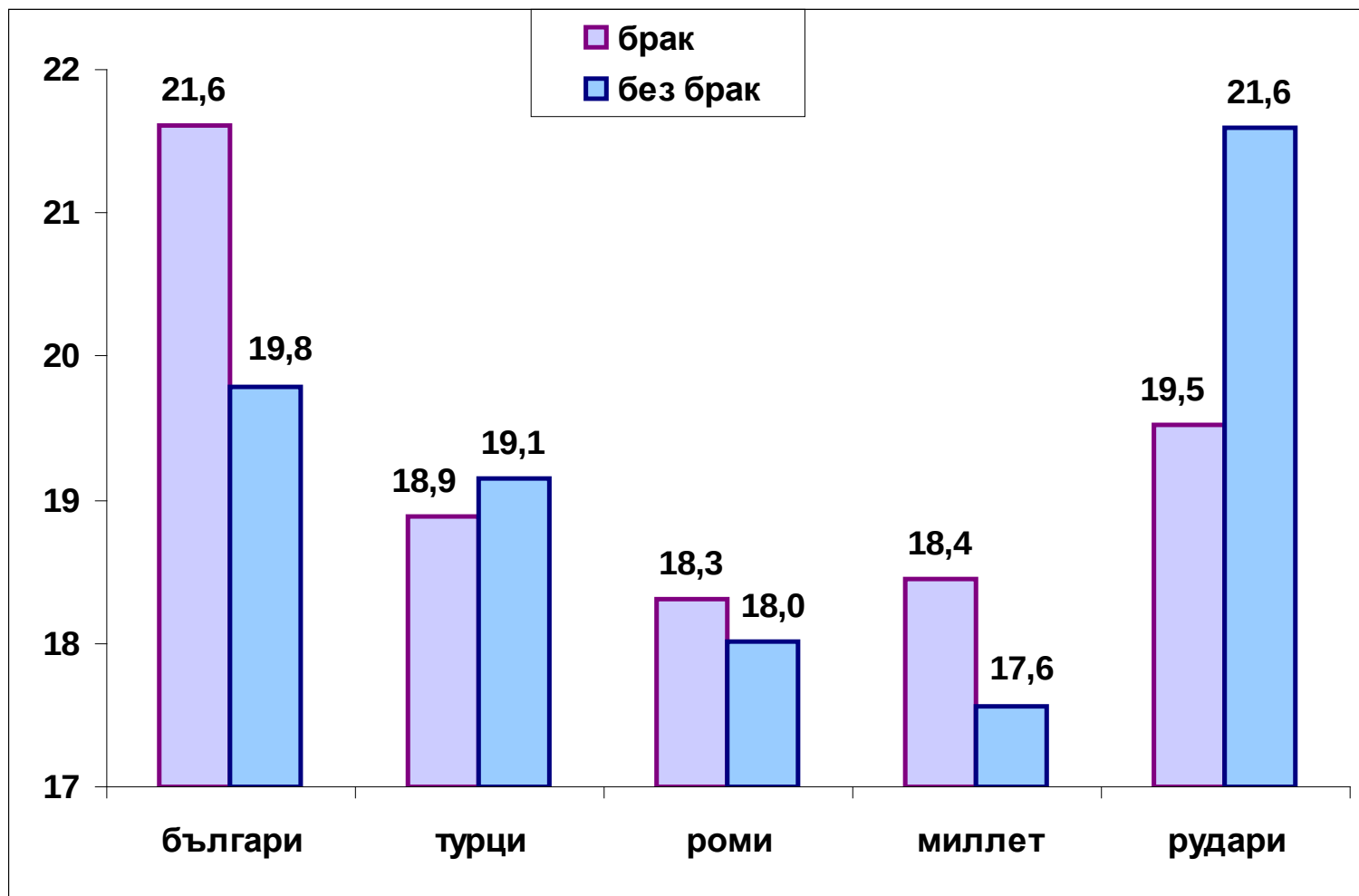
Средна възраст при първи брак и първо съжителство

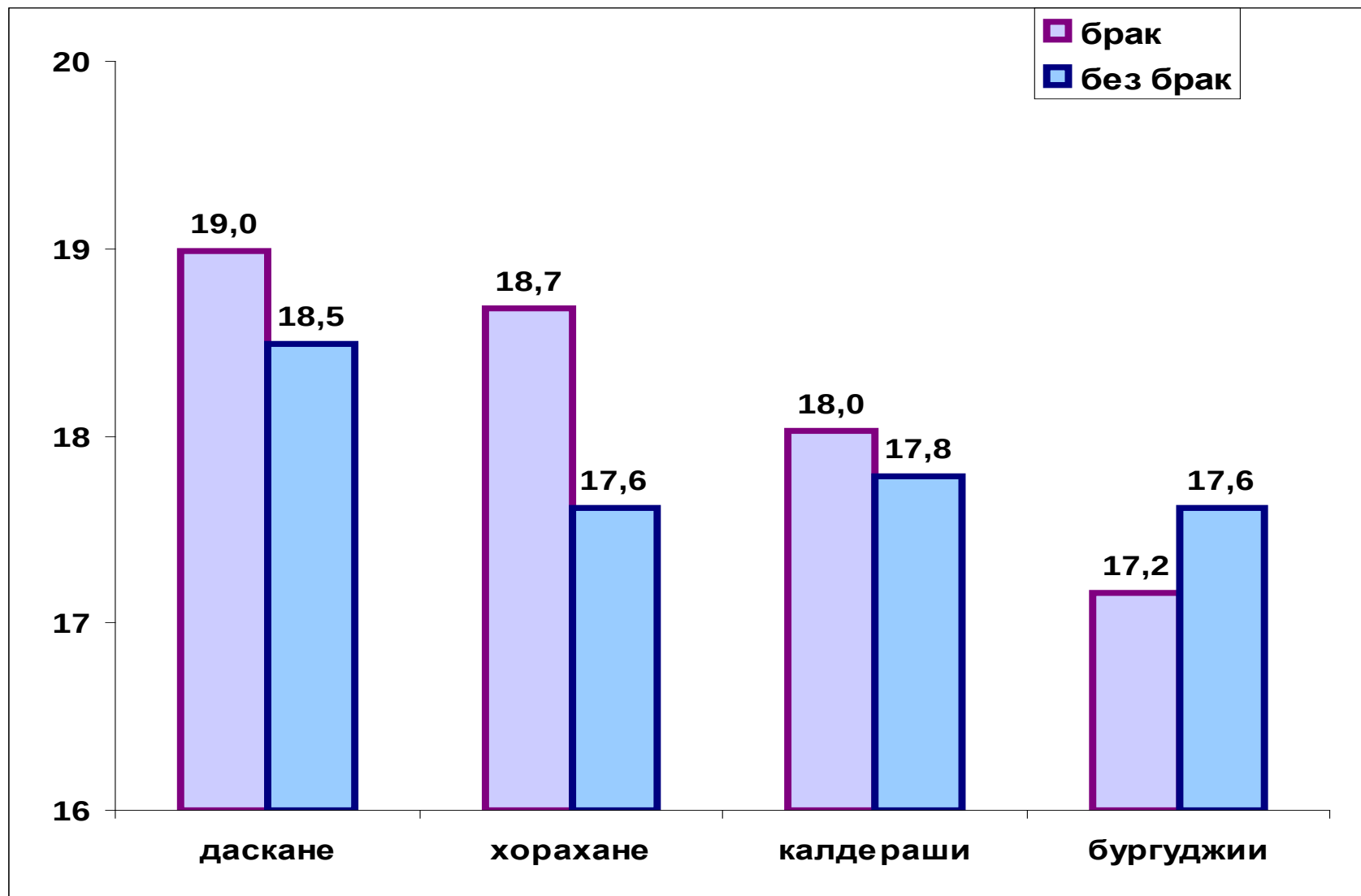
Средна възраст при първи брак и първо съжителство

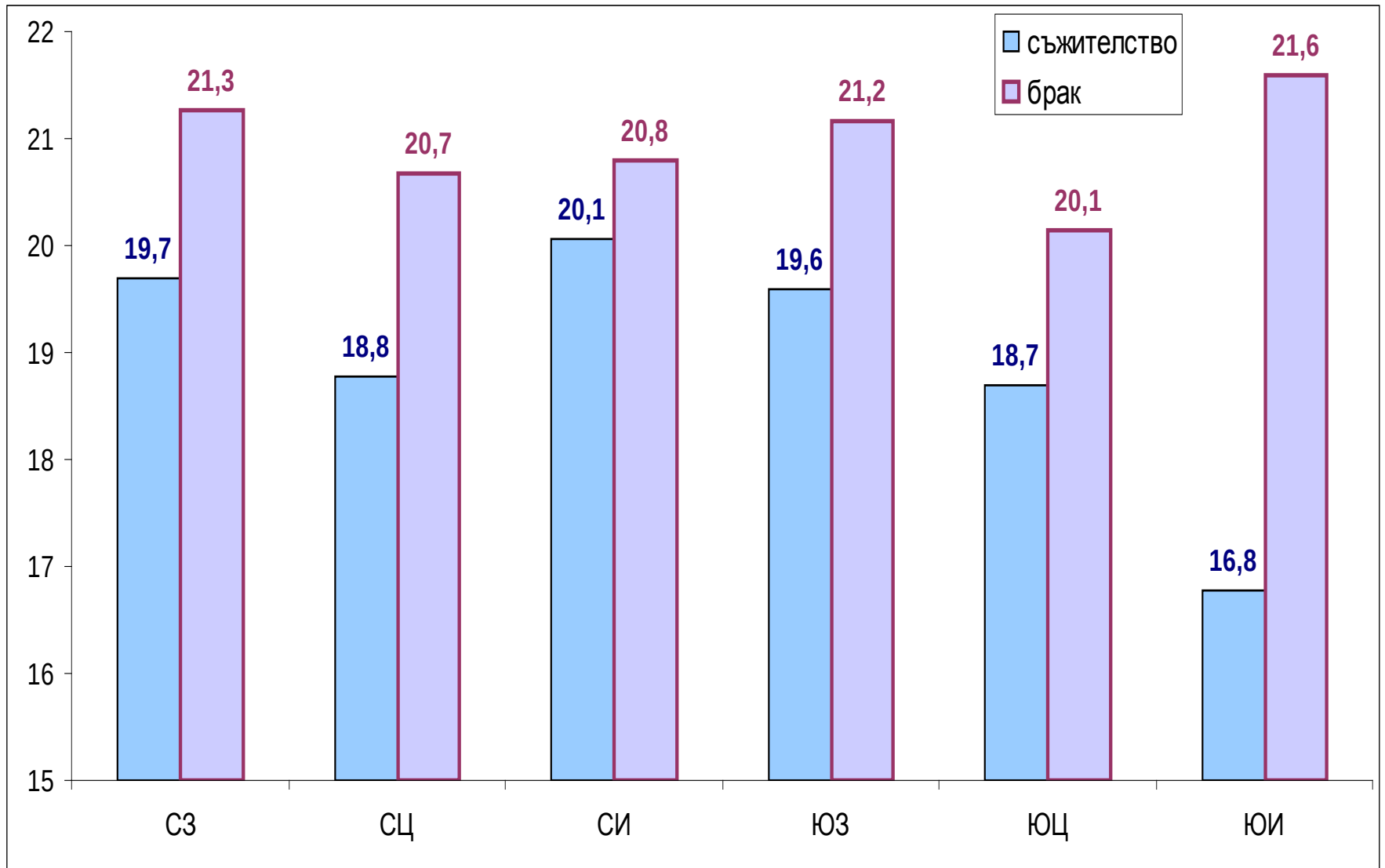
Средна възраст за начало на първо съжителство

Средна възраст за начало на първо съжителство

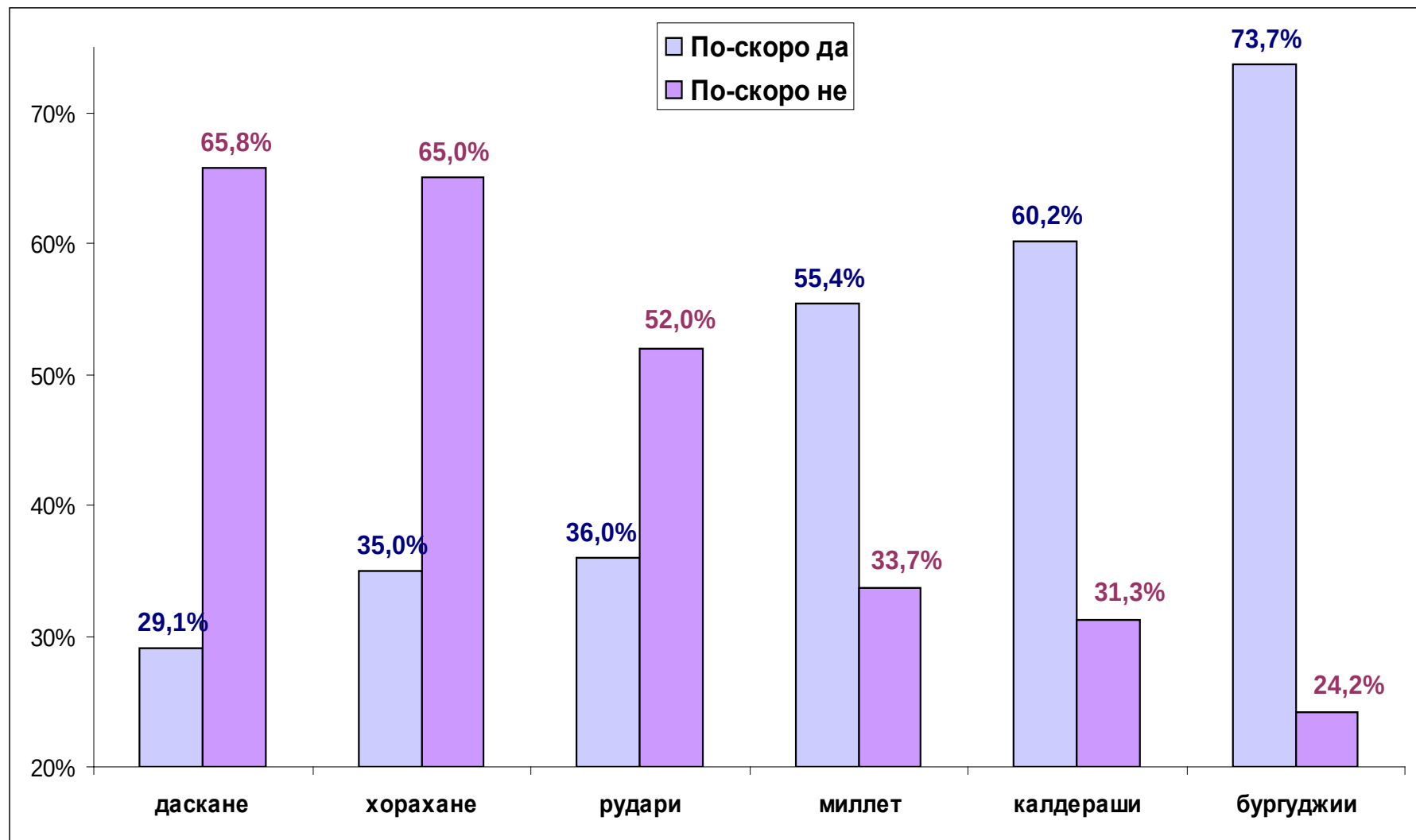
Средна възраст при първи брак и първо съжителство

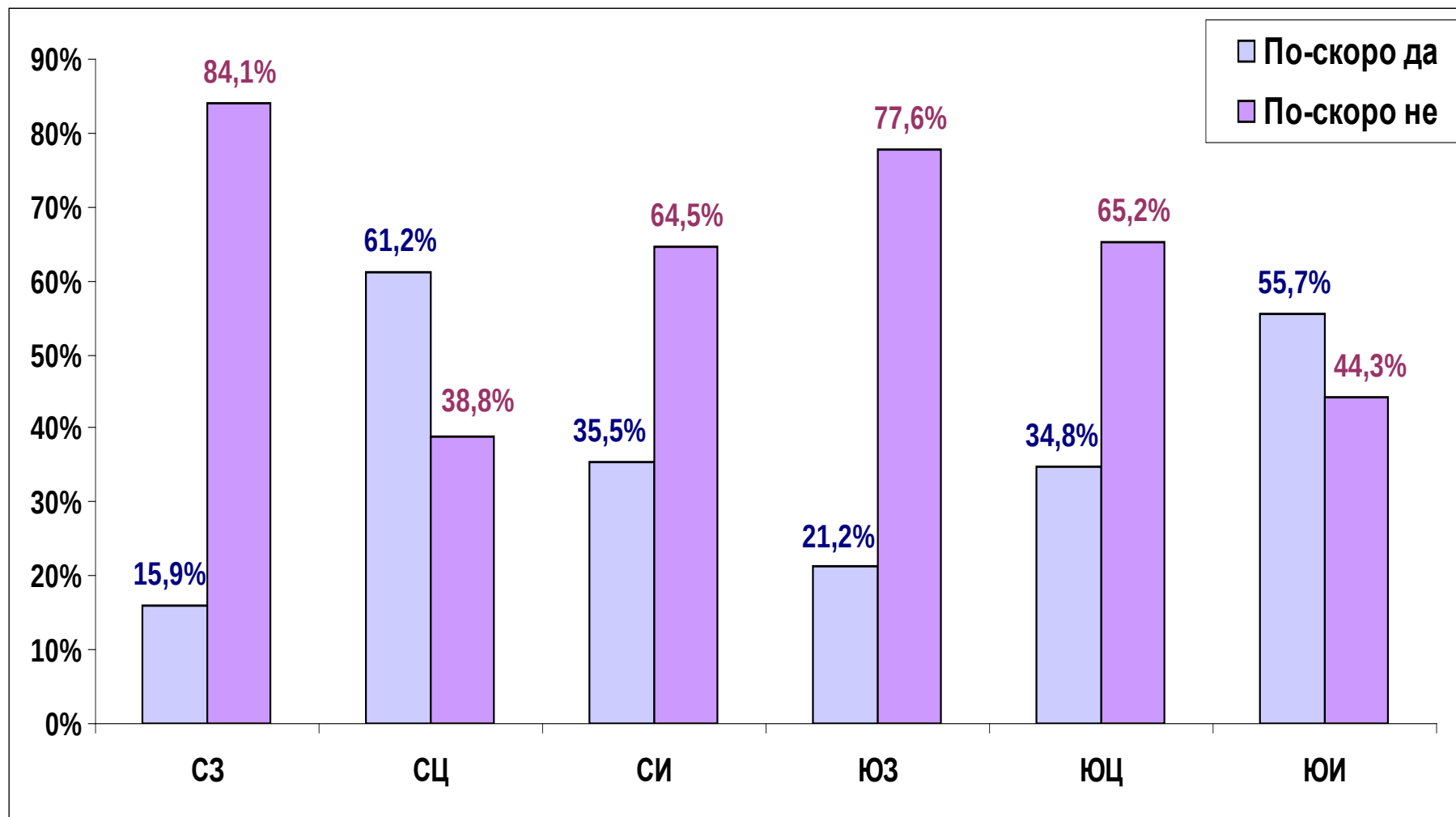
Приемливи ли са: Отговори "по-скоро да "

Родителите да решат за кого да се ожени детето им	37,9%
Родителите да искат пари за дъщеря си, ако тя не е девствена преди сватбата	5,7%
Родителите да искат пари за дъщеря си, ако тя е девствена преди сватбата	22,6%
Момичето да избяга с момчето, ако родителите им не разрешават да се оженят	60,7%
Момичето да избяга с момчето, ако то няма парите, които нейните родители искат	59,9%

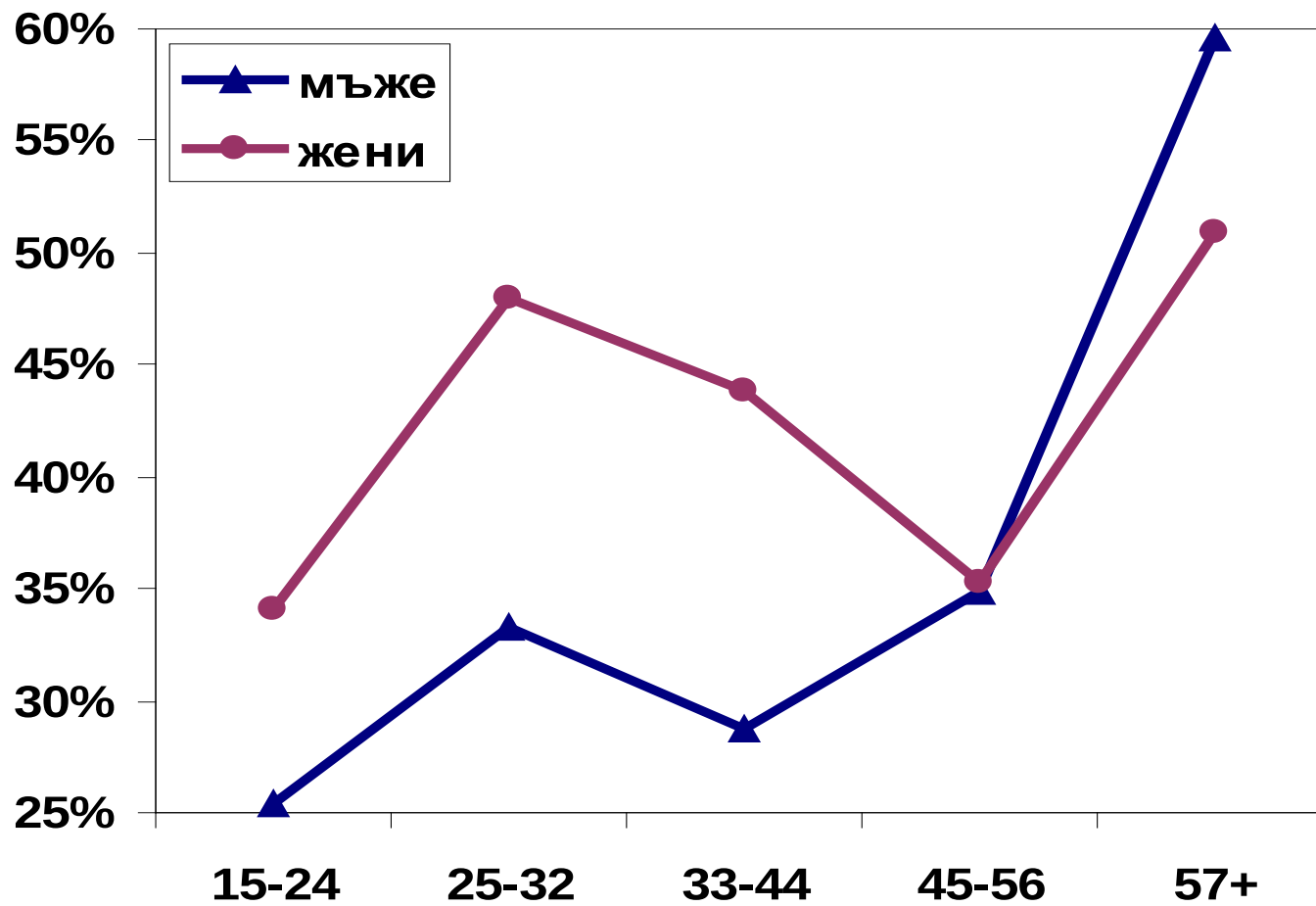
Родителите да решат за кого да се ожени детето им

Родителите да решат за кого да се ожени детето им

Родителите да решат за кого да се ожени детето им

Иванчо и Марийка живеят в две съседни къщи и се познават много добре още от деца. Някъде около 14-15 годишна възраст двамата разбират, че са влюбени един в друг и искат да правят секс. Как трябва да постъпят?

Трябва да вземат разрешение от родителите си	30.1%
Трябва да почакаат още малко	47.3%
Могат да правят секс щом са влюбени	20.9%
Друго	1.7%

В крайна сметка, понеже са неопитни, правят набързо нещо като секс на една пейка в парка. След месец обаче Марийка разбира, че е бременна. Понеже са смятали, че от първия път нищо няма да стане, са много изненадани. Според Вас, как трябва да постъпят?

Да се оженят и да запазят детето	75,4%
Да запазят детето без да се женят	9,7%
Да кажат на родителите си и те да уредят аборт	9,9%
Да направи аборт тайно от родителите си	3,8%
Друго	1,3%

Сватбата като обред на прехода

Бияв / Бев / Биау / Абиав / Дюн / Лунта

Традиционна сватба

kınagesesi – тържество ден преди сватбата, на което се къносва булката

Салаш – палатка, в която се провежда сватбата

Хер/Хър (магаре) или Шпикер – човекът, който събира парите

- бори (снаха)
- джес/жъс (зет)
- састро/сокро (свекър)
- сасуй/сакра (свекърва)

Комсомолска и духовна сватба

Ареали на брачност и брачни мрежи: регионални и субгрупови